مجری طرح پایش و رئیس باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان دانشگاه آزاد اسلامی در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

۹۰ درصد هدفمندسازی پایان‌نامه‌ها اجرایی شد

سارا طاهری
خبرنگار گروه دانشگاه

سامانه پایش و باشگاه پژوهشگران قرار است ساختاری را در دانشگاه آزاد اسلامی ایجاد کرده و در کنار یکدیگر این دانشگاه را به یک دانشگاه حل مساله تبدیل کنند. محمد علی‌اکبری، مجری طرح پایش و رئیس باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان دانشگاه آزاد است. او در بدو ورودش به باشگاه، برنامه‌های متعددی را برنامه‌ریزی کرده که قرار است این برنامه‌ها را به موازات برنامه‌های خود در طرح پایش پیش ببرد. او در باشگاه چند برنامه مهم را در دستورکار خود قرار داده و می‌خواهد در یک بازه زمانی کوتاه‌مدت تمام این برنامه‌ها را به سرانجام برساند. شناسایی و توانمندسازی دانشجویان و دانش‌آموزان، گام اول او در باشگاه است و سپس می‌خواهد در گام دوم یک‌سری از دانشجویان را در قالب انجمن‌ها شناسایی و در گام سوم آنها را در حوزه مسابقات عمومی شناسایی کند.

تشکیل شبکه‌ای از افراد نخبه شاید مهمترین برنامه او در باشگاه باشد؛ محمد علی‌اکبری می‌خواهد یک شبکه نخبگانی در باشگاه تشکیل دهد تا نخبگان دانشگاه آزاد به راحتی در این شبکه قابل رصد و شناسایی باشند. البته به گفته او این افراد، لزوما نخبگان علمی نیستند بلکه نخبگان صنعتی را نیز در برمی‌گیرد. رئیس باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان در برنامه کوتاه‌مدت خود ایجاد یک سامانه یکتای یکپارچه را در دستورکار قرار داده تا دانشجویان و اساتید نخبه شناسایی و در این سامانه معرفی شوند. اقدامی که برای آن یک پروسه ۵ الی ۶ ماه درنظر گرفته شده است.

آن طور که محمد علی‌اکبری گفته است دانشگاه آزاد می‌خواهد به همراه باشگاه پژوهشگران یک برند حول موضوعات متفاوت با شبکه انسانی متخصص شود. او در پایش نیز برنامه‌های متعددی را درنظر گرفته است؛ البته او می‌گوید پایش و باشگاه پژوهشگران، موجودات مستقلی هستند که با هم همکاری دارند. اکنون پایش جزئی از باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان است و قرار است ساختاری ایجاد شود تا این دو در کنار یکدیگر قرار بگیرند. آذرماه سال ۹۷ بود که طرح پایش در دانشگاه آزاد اسلامی رونمایی شد؛ از همان زمان یک هدف کلی برای پایش درنظر گرفته و قرار شد پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشجویان هدفمند شود و در راستای حل چالش‌های کشور حرکت کنند. حالا بیش از دو سال از آغاز به کار این طرح می‌گذرد و آن‌طور که محمد علی‌اکبری گفته تا امروز در دانشگاه آزاد ۹۰ درصد هدفمندسازی پایان‌نامه‌ها اجرایی شده است. به گفته او تاکنون ۲۳۱ چالش در سامانه پایش احصا شده و ۵۱ برنامه علمی و ۴۰۸۸۰ زمینه پژوهشی نیز در سامانه پایش بارگذاری شده است. البته او می‌گوید برخی از نظام موضوعات چندان مورد اقبال قرار نگرفته و قرار است درخصوص این برنامه‌ها عارضه‌یابی شود. مجری طرح پایش می‌گوید اگر هیچ اقبالی به برخی از برنامه‌ها نباشد تعلیق می‌شوند؛ البته این تعلیق به معنی حذف آن برنامه از سامانه نیست بلکه زمانی در نظر گرفته می‌شود تا دانشجویان به آن جذب شوند. یکی از مهم‌ترین ابهاماتی که در ابتدای راه‌اندازی این سامانه مورد نقد قرار گرفت بحث کلی بودن برنامه‌های علمی در این سامانه بود. محمد علی‌اکبری می‌گوید عنوان برنامه‌های علمی کلان است ولی به زیرمجموعه‌های متفاوتی تقسیم شده است. درواقع برنامه‌های علمی خرد و از یک برنامه علمی کلان، چند زمینه پژوهشی استخراج شده است که دانشجویان و استادان می‌توانند این زمینه‌ها را به‌عنوان پایان‌نامه انتخاب کرده و روی آن کار کنند. مجری طرح پایش معتقد است دانشگاه آزاد می‌تواند به پرچمدار حل مساله در کشور تبدیل شود. مشروح گفت‌وگوی محمدعلی‌اکبری با «فرهیختگان» را در ادامه می‌خوانید.

///

نخبگان در حوزه دانشجویی و دانش‌آموزی شناسایی می‌شوند
مهم‌ترین هدف‌تان در باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان چیست؟

مأموریت‌های متفاوتی به باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان دانشگاه آزاد اسلامی سپرده و پایش نیز به باشگاه آورده شده است. در وهله اول شناسایی و توانمندسازی دانشجویان و دانش‌آموزان در دستور کار قرار گرفته است که برای انجام این کار باید فرآیندی را طی کنیم؛ یکی از فرآیندها، برگزاری مسابقات است. در این حوزه به دنبال آن هستیم که دانش‌آموزان و دانشجویان را در مسابقات جذب کرده و از نحوه کار آنها و نتایج عملکردشان آگاه شویم و درنهایت افراد علاقه‌مند و نخبگان را شناسایی کنیم.

همچنین به دنبال آن هستیم تا دانشجویان علاقه‌مند به یک حوزه و موضوع خاص را در انجمن‌ها جذب و شناسایی کنیم. به‌طور مثال علاقه‌مندان به حوزه زیست‌شناسی می‌توانند یک انجمن زیست‌شناسی تشکیل دهند. بنابراین در گام دوم، دانشجویان در قالب انجمن‌ها شناسایی و به آنها کمک می‌شود.

یکپارچه‌سازی سامانه‌های موجود در باشگاه پژوهشگران دانشگاه

گام سوم شناسایی دانشجویان و دانش‌آموزان در حوزه مسابقات عمومی است؛ مسابقاتی که در کشور برگزار شده و لزوما نیز دانشگاه آزاد برگزارکننده آن نیست. دانش‌آموزان و دانشجویان با شرکت در این نوع از مسابقات نیز شناسایی شده و از توانمندی آنها استفاده می‌شود. در بدو ورود به باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان به این نتیجه رسیدم که هیچ‌گونه ساختار یکپارچه سامانه‌ای در باشگاه وجود ندارد و همین موضوع باعث شده تا بسیاری از اطلاعات پراکنده یا عملا اطلاعاتی وجود نداشته باشد. بنابراین برنامه دیگر در باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان دانشگاه آزاد، یکپارچه‌سازی سامانه‌های موجود در باشگاه است. می‌خواهیم سامانه‌های متعددی که در باشگاه وجود دارند اما به خوبی عمل نمی‌کنند یکپارچه شوند.

همچنین تعیین ملاک‌هایی برای شناسایی نخبگان و پژوهشگران جوان در دستورکار خواهد بود. البته ممکن است ملاک‌هایی وجود داشته باشد اما باید یک جمع‌بندی در این حوزه انجام شود و در واحدهای دانشگاه افراد نخبه را شناسایی کنیم. به عبارت بهتر، تشکیل یک شبکه نخبگانی به‌عنوان یکی دیگر از برنامه‌های باشگاه دنبال می‌شود. درحال حاضر چنین شبکه‌ای در دانشگاه وجود ندارد و می‌توان شبکه‌ای را مانند بنیاد ملی نخبگان در دانشگاه آزاد نیز تشکیل داد. این افراد می‌توانند کسانی باشند که در مسابقات یا دوره‌های توانمندسازی افراد موفقی بودند؛ البته درنهایت باید ملاک‌های مدنظر ما برای نخبه بودن را داشته باشند. این افراد، لزوما نخبگان علمی نیستند بلکه نخبگان صنعتی را نیز در بر می‌گیرند.

بنابراین در باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان دانشگاه آزاد در گام اول باید به این جمع‌بندی برسیم که دنبال چه کسانی هستیم؛ یعنی چه کسانی از نظر ما نخبه و چه کسانی در جرگه دوم، دانشجویان در قالب انجمن‌ها شناسایی و به آنها کمک می‌شود.

برای شناسایی نخبگان از پایش کمک می‌گیریم
سازوکار شناسایی این افراد چگونه است؟

برای شناسایی این افراد از پایش کمک خواهیم گرفت؛ می‌خواهیم افرادی که در پایش هستند به سمت باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان هدایت شوند. اتفاقی که تاکنون در باشگاه افتاده، اقدامات روتین و منظمی بوده است. به‌طور مثال برگزاری مسابقات، دوره‌های توانمندسازی و... ازجمله اقداماتی بوده که تاکنون به صورت برنامه‌ریزی‌شده در باشگاه انجام شده است. در برنامه جدید، به دنبال شناسایی نخبگان هستیم تا اگر به‌طور مثال در حوزه شیمی یا داروسازی یا مشکلی مواجه شدیم، در باشگاه حداقل ۱۰ نخبه شیمی یا داروسازی وجود داشته باشد که حل این مشکل به دست آنان سپرده شود.

باشگاه آزاد به همراه باشگاه پژوهشگران به یک برند تبدیل می‌شود
چرا تاکنون چنین شبکه‌ای در باشگاه پژوهشگران وجود نداشته است؟

تاکنون چنین شبکه‌ای در باشگاه وجود نداشته است زیرا زیرساخت آن نیز موجود نبود؛ باید یک زیرساخت قوی وجود داشته باشد تا بتوان این افراد را با توجه به فعالیت‌هایشان شناسایی کرد که فعلا این توانایی وجود ندارد. بنابراین هدف اولیه در برنامه کوتاه‌مدت، ایجاد یک سامانه یکتای یکپارچه تعریف‌شده است تا دانشجویان و اساتیدی که می‌توانند کار علمی و نخبگانی کنند را شناسایی و در این سامانه معرفی کنیم. این اقدام در یک پروسه ۵ الی ۶ ماه اتفاق خواهد افتاد.

همچنین پایش را نیز به زمین بازی باشگاه پژوهشگران آورده و از ظرفیت آن استفاده خواهیم کرد زیرا پایش توانسته عملکرد مطلوبی داشته باشد.

به‌طور مثال در اولین اقدام در استان آذربایجان شرقی قرار شد تا هم فعالیت‌های پایش و هم فعالیت‌های باشگاه در راستای چرم و کفش باشد. به عبارتی، برگزاری مسابقات، دوره‌های توانمندسازی، مدرسه‌های مهارتی و موضوعات پایش در این استان همگی باید حول محور چرم و کفش متمرکز شود. همچنین درصدد راه‌اندازی انجمن علمی چرم و کفش در این استان هستیم که مصوبات آن نیز ابلاغ شده است. درنهایت دانشگاه آزاد به همراه باشگاه پژوهشگران می‌خواهد به یک برند حول موضوعات متفاوت با شبکه انسانی متخصص تبدیل شود.

انجمن‌های علمی حول برنامه‌های علمی تعریف می‌شوند
چگونه قرار است فعالیت‌های انجمن‌های علمی در باشگاه به پایش مرتبط شوند؟

هر انجمنی برای راه‌اندازی از باشگاه مصوبه دریافت می‌کند؛ به‌طور مثال دانشجویانی در حوزه چرم و کفش در سامانه پایش پروپوزال ارائه دادند که این افراد را می‌توان حول یک انجمن گرد هم آورد یعنی همان کاری که در استان آذربایجان شرقی اتفاق افتاده است. باشگاه را فدای پایش و پایش را نیز فدای باشگاه نمی‌کنم زیرا معتقدم این دو؛ موجودات مستقلی هستند که با هم همکاری دارند. اکنون پایش جزئی از باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان است که نباید به آنها به شکل رقیب نگاه کرد بلکه باید ساختاری را ایجاد کرد تا در آن در کنار یکدیگر قرار بگیرند. درصدد هستیم تا در باشگاه، انجمن‌های مختلفی مانند انجمن شیمی، فیزیک، زیست‌شناسی و... و یک‌سری انجمن نیز حول برنامه‌های علمی تعریف کنیم. دانشجویان این برنامه‌های علمی را نیز در اختیار داریم؛ اکنون دبیرخانه، شورای حوزه دانشی، مجری و... در اختیار داشته و می‌توان گفت یکی از این افراد مسئولیت انجمن چرم و کفش را نیز برعهده بگیرد. معتقدم توانمندی و قابلیت‌مان در باشگاه با توجه به در اختیار داشتن سامانه پایش، بسیار قوی‌تر از یک انجمن معمولی است زیرا برای آنها ساختاری موجود است که به موفقیت انجمن‌ها کمک کرده و در طول زمان نیز ماندگاری آن بیشتر است. به‌طور مثال یک انجمن علمی چرم و کفش وجود دارد که دانشجویان به آن وارد شده و خارج می‌شوند و در چنین شرایطی این انجمن زنده می‌ماند.

فعالیت ۲ هزار و ۶۱۱ انجمن علمی در دانشگاه آزاد اسلامی
مهم‌ترین مشکل ساختاری انجمن‌ها را در چه می‌دانید؟

یکی از مهم‌ترین مشکلات انجمن‌ها، تشکیل آنها حول یک نفر بوده و تنها یک نفر در آن فعال است؛ در چنین شرایطی بعد از خروج آن فرد، فعالیت انجمن نیز به اتمام رسیده و بسته می‌شود. اما به‌طور مثال در انجمن علمی چرم و کفش چنین مشکلی وجود ندارد زیرا قائم‌به فرد خاص نبوده و آن فرد به‌عنوان مجری شناخته می‌شود؛ مجری نیز همیشه با رئیس باشگاه در ارتباط بوده و حضور دارد. فکر می‌کنم در حوزه انجمن‌ها با وجود سامانه پایش موفق‌تر از گذشته عمل خواهیم کرد.

درحال حاضر چند انجمن در باشگاه پژوهشگران وجود دارد؟

اکنون ۲ هزار و ۶۱۱ انجمن در باشگاه وجود دارد که البته هنوز تعداد انجمن‌های غیرفعال مشخص نیست. آیین‌نامه‌ای درخصوص انجمن‌ها وجود دارد که در آن فاکتورهایی برای رتبه‌بندی انجمن‌ها وجود دارد و براساس این فاکتورها، انجمن‌ها رتبه‌بندی می‌شوند.

عضویت در باشگاه پژوهشگران تسهیل می‌شود
یکی از مهم‌ترین مشکلات پیش‌روی باشگاه بحث آیین‌نامه‌های عضویت دانش‌آموزی و دانشجویی بوده است. آیا این آیین‌نامه‌ها به‌روزرسانی می‌شود؟

به‌روزرسانی آیین‌نامه‌های عضویت ازجمله اقداماتی است که در باشگاه در دستورکار قرار گرفته و طی پنج تا ۶ ماه آینده تعیین‌تکلیف می‌شود. درحال مقدمات راه‌اندازی سامانه هستیم و بعد از راه‌اندازی سامانه باشگاه، آیین‌نامه نیز باید مطابق با سامانه باشد. بنابراین آیین‌نامه‌ها را نیز باید به‌روزرسانی کنیم. ولی الان اشتراک آیین‌نامه‌ها را سامانه گرفته و تلاش داریم اعتراض‌های دانشجویان را دیده و در سامانه مدنظر قرار دهیم. درحال حاضر یک‌سری مشکلات جزئی درخصوص عضویت در باشگاه وجود دارد؛ به‌طور مثال فرد باید با موبایل خود در سامانه ثبت‌نام کند و برخی دانش‌آموزان به اختیار ندارند. درحال بررسی مشکلات به‌صورت جزئی در آیین‌نامه عضویت دانش‌آموزی و دانشجویی هستیم تا آنها را مرتفع کنیم. درواقع تسهیل در عضویت یکی دیگر از اقدامات‌مان در باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان خواهد بود.

دوره‌های توانمندسازی را در دستورکار قرار دادیم
یکی از مهم‌ترین موضوعاتی که در دانشگاه آزاد پیگیری می‌شود بحث ورود به بازار کار و اشتغال است؛ در باشگاه پژوهشگران چه برنامه‌ای دارید تا نخبگان و دانش‌آموزان را به سمت بازار کار هدایت کنید؟

در بحث اشتغال بحث مهارت‌افزایی را دنبال خواهیم کرد، زیرا به‌عنوان دانشگاه در بازار کار نقشی نخواهیم داشت؛ در مهارت‌افزایی دوره‌های توانمندسازی را در دستورکار خود قرار داده‌ایم. به‌طور مثال در تبریز مدرسه عالی چرم و کفش وجود دارد و کسانی که این دوره را می‌گذرانند گواهینامه دریافت می‌کنند. بنابراین توانمندسازی دانشجویان و آموزش مهارت را در دستورکار قرار داده‌ایم تا در صنعت بتوانند از این مهارت استفاده کنند. همچنین درصدد طراحی مسابقاتی هستیم تا ایده‌ها را در این مسابقات آورده و مطرح کنیم. اگر نخبگان و یک شبکه و تیم تخصصی وجود داشته باشد، می‌توان ایده‌ها را به واحدها ارسال کرد و به آنها کمک در حوزه چرم و کفش ایده‌های خود را مشخص کنند.

در چنین شرایطی افرادی که قدرت، توانایی و ایده دارند و می‌توانند مشکلات صنعت را حل کنند، شناسایی می‌شوند. معتقدم صنعت باید دانشجویان را دیده و کارهای آنها را انتخاب کند. در پایش نیز این ظرفیت وجود دارد و می‌توانیم پایان‌نامه‌های اساتید را به صنعت بفروشیم. به‌دنبال آن هستیم که به‌طور مثال در کمیته امداد، مینا و... پایان‌نامه‌ها را ارائه داده و همراه پایان‌نامه، دانشجویان و اساتید را نیز معرفی کنیم. به این اوصاف تنها اقدام در حوزه اشتغال در دانشگاه آزاد مهارت‌افزایی است تا امکان ملاقات دانشجویان با صنعت را فراهم کنیم اما نمی‌توان قول داد که دانشجو حتما در صنعت مشغول کار می‌شود. باید رویدادهایی که دانشگاه و صنعت درکنار یکدیگر قرار می‌گیرند را افزایش داده و مشکلات صنعت برخی دانشجویان قرار داد و در اختیار نداریم. درحال بررسی کار خود را پیدا می‌کنند. به‌عبارت بهتر ما مهارت‌افزایی کرده و امکانات را در اختیار دانشجویان قرار داده و این ارتباط را برقرار می‌کنیم اما درنهایت این صنعت است که باید دانشجو را انتخاب کند که این موضوع نیز به مهارت دانشجو بستگی دارد.

۹۰ درصد هدفمندسازی پایان‌نامه‌ها اجرایی شد
سال ۹۷ از سامانه پایش رونمایی شد و حالا بیش از دو سال از آغاز به کار این سامانه می‌گذرد؛ دانشگاه آزاد قبل از پایش و بعد از پایش چه تفاوتی کرده است؟

سامانه پژوهشیار کل فرآیندهای دانشجویان تحصیلات تکمیلی را ساماندهی کرد؛ به‌طور مثال در حوزه چرم و کفش ۳۱۹ استاد حضور دارند که علاقه‌مند به کار در صنعت چرم و کفش هستند. ۱۷۰ دانشجو نیز در این حوزه ارائه علاقه‌مندی کرده و پروپوزال خود را ارائه کردند که از این تعداد ۴۱ پروپوزال تایید شده و ۱۰۳ پروپوزال را تایید نکردیم. درواقع استاد و دانشجو روی یک موضوع تفاهم کرده و پروپوزالی تعریف می‌کنند، صنعت چرم و کفش با این پروپوزال را قبول می‌کند یا خیر. اگر قبول کند، این موضوع جزء اطلاعات ما قرار می‌گیرد. یعنی می‌دانیم که فردی در یکی از واحدهای دانشگاهی روی حوزه چرم و کفش کار می‌کند و موضوع پایان‌نامه‌اش هم مشخص است و ما نیز آن را تایید کرده‌ایم، این به‌معنای پایش است.

بستری فراهم کرده‌ایم تا افراد بتوانند در رشته‌های مختلف پروپوزال ارائه کنند. در حوزه شبکه‌های ارتباطی و حمل‌ونقل ۳۱۶ پروپوزال در سامانه پایش بارگذاری شده که ۱۴۱ مورد آن قابل‌قبول است. حال سوال اینجاست که کدام دانشگاه می‌تواند در این حوزه ۱۴۱ پروپوزال به صورت مستقل داشته باشد؟ ولی این مهم در دانشگاه آزاد اسلامی اتفاق افتاده است. در حوزه پدافند غیرعامل نیز ۶۷۸ پروپوزال وجود دارد که ۳۰۰ مورد آن قابل‌قبول است و این همان هدفی بود که در دانشگاه آزاد دنبال می‌شد. یعنی پروپوزال‌های دانشگاه را در مسیر حل چالش‌های کشور قرار داده و اعلام کردیم برای آنها راهکار ارائه دهند و امروز نیز دانشجو و اساتید دانشگاه در همین مسیر قرار دارند.

تا امروز توانستیم در دانشگاه آزاد ۹۰ درصد هدفمندسازی پایان‌نامه‌ها را اجرایی کنیم و ۱۰ درصد دیگر مانده است که به‌زودی محقق می‌شود. بعد از آن نیز به سراغ جمع‌آوری اطلاعات می‌رویم. یعنی اگر در پدافند غیرعامل ۳۰۰ پروپوزال داریم، ۳۰۰ اطلاعات مختلف را نیز در اختیار خواهیم داشت که بعد از مدتی می‌توان همه آنها را یک فرد قالب جمع‌آوری کرد و حتی این اطلاعات قابل‌فروش هم هستند. همچنین در تلاش هستیم تا از دانشجویان شرکت‌کننده در این طرح‌ها استفاده کنیم. به‌طور مثال درحال رایزنی با دستگاه‌ها و شرکت‌های مختلف هستیم تا درصورتی که پروپوزال ما برای آنها مفید بود، بتوانیم از این طریق برای دانشجویان دکتری بودجه بگیریم.

۵۱ برنامه علمی و ۴۰۸۸۰ زمینه پژوهشی در سامانه پایش بارگذاری شده است
در سامانه چند برنامه علمی تعریف شده است؟

۵۱ برنامه علمی در سامانه بارگذاری شده‌اند که البته برخی موضوعات چندان موردِاقبال قرار نگرفته‌اند؛ به‌طور مثال بحث مسکن و آینده آن. اخیرا بارگذاری شده اما تعداد معدودی از اساتید به سراغ آن رفتند، یا تنها دو دانشجو موضوع معدن را انتخاب کرده‌اند؛ البته می‌توان عارضه‌یابی کرد که چرا این اتفاق افتاده، اما لزوما به این معنا نیست که هر موضوعی که بارگذاری شده، حتما موردِاقبال قرار گرفته باشد. ما کلان‌برنامه اسرا را داریم که خودش هشت محور دارد اما درمجموع آن را یک محور در نظر می‌گیریم. در همین برنامه هم محورهای مختلف با اقبال متفاوت روبه‌رو شده به‌طوری که از ۱۱ تا ۱۱۴ و ۲۲۵ را داشته‌ایم. یعنی علاقه‌مندی به حوزه‌های مختلف در کشور متفاوت است. یا به‌طور مثال درباره مدیریت آب ۲۴۶ دانشجو و ۱۴۶ پروپوزال داریم اما آیا بخواهیم به‌طور کلی در این‌باره صحبت کنیم، باید بگوییم ۵۱ برنامه علمی در سامانه بارگذاری شده است. همچنین ۴۰ هزار و ۸۸۰ زمینه پژوهشی، پنج‌هزار و ۹۱۹ پروپوزال ارشد و هزار و ۲۲۱ پروپوزال دکتری در این سامانه بارگذاری شده است.

به‌طور مثال در شبکه حمل‌ونقل، دو زمینه پژوهشی بارگذاری شده و ۱۴۴ واحد دانشگاهی و ۷۵۱ استاد در این حوزه ابراز علاقه کرده‌اند. در این سامانه تعداد اساتید و دانشجویان با تمام مشخصات آنها قابل مشاهده است. همچنین تاکنون ۶ هزار دانشجو در این سامانه وارد شده‌اند.

عارضه‌یابی برنامه‌های علمی کم‌اقبال
گفتید اقبال به برخی برنامه‌های علمی کم بوده است؛ برنامه شما برای آنها چیست؟ آیا از سامانه حذف می‌شوند؟

درحال حاضر دو برنامه علمی که اقبال کمی به آنها بوده است تعلیق شده‌اند. تعلیق برنامه به این معنی است که به استان‌ها اعلام می‌شود دیگر روی این برنامه‌های علمی کار نکنند اما این به‌معنای حذف کامل برنامه از سامانه نیست بلکه منتظر می‌مانیم تا ببینیم آیا دانشجویی جذب این برنامه‌های علمی می‌شود یا خیر. زیرا ممکن است در آن برهه زمانی اقبالی به آن برنامه علمی کم و در آینده زیاد شود. ماه بهمن و اسفند زمان تعریف پروپوزال‌ها بوده و ممکن است آن برنامه علمی بتواند در این بازه زمانی دانشجویان زیادی را جذب کند. به‌طور مثال مطلب علمی کم‌اقبال ازجمله برنامه‌هایی بود که اقبال کمی به آن بود و دانشجویان تمایل زیادی برای انتخاب آن نداشتند اما در یک برهه زمانی ۱۳۴ دانشجو جذب آن شدند یا برنامه علمی گفتمان مقاومت و تمدن اسلامی ازجمله همین برنامه‌ها بود که دانشجویان به آن علاقه‌مندی نشان نداده بودند اما الان ۵۸ دانشجو جذب آن شده‌اند. در چنین شرایطی آن برنامه علمی که تعلیق شده بود مجددا قبول خواهد شد. درنهایت می‌توان عارضه‌یابی کرد که چرا اقبال دانشجویان به برخی برنامه‌های علمی کم بوده و به آن علاقه‌مند نیستند. البته برخی برنامه‌های علمی که دانشجویان کمی به آن جذب می‌شوند به دلیل تعداد کم دانشجو در آن رشته است و ربطی به علاقه‌مندی آنها ندارد که در این عارضه‌یابی این موارد نیز مشخص می‌شوند. برخی رشته‌ها نیز وجود دارند که هم تعداد دانشجویان زیادی دارد و هم جزء برنامه‌هایی هستند که علاقه‌مندی به آنها زیاد است اما تعداد کمی از دانشجویان آن برنامه علمی را انتخاب کرده‌اند که این موضوع نیز باید عارضه‌یابی شود تا متوجه علت چیست.

برنامه‌های علمی کلان به زیرمجموعه‌های متفاوتی تقسیم شده‌اند
در روزهای ابتدایی آغاز به کار سامانه پایش، بسیاری از برنامه‌ها و موضوعاتی که در این سامانه بارگذاری شدند موضوعات کلی بود و دانشجویان در انتخاب این برنامه‌ها با مشکل مواجه بودند. الان این مشکل مرتفع شده است؟

پاسخ این سوال شما را می‌توان با مثال توضیح داد؛ به‌طور مثال برنامه علمی پدافند غیرعامل ازجمله برنامه‌هایی بود که به‌صورت کلی در این سامانه بیان شده است؛ اما بعد از مدتی چالش‌های زیادی در ذیل این برنامه علمی تعریف شد. ذیل چالش‌ها نیز یک هدف و ذیل هدف غایی دو هدف عینی مشخص شده است. ذیل اهداف عینی نیز چند راهبرد مشخص و ذیل راهبردها نیز چند منظر یا همان رشته‌گرایش مشخص شده و ذیل رشته‌گرایش برنامه تعیین شده و در برنامه نیز هدف و زمینه پژوهشی عنوان شده است. بنابراین در برنامه علمی پدافند غیرعامل که یک موضوع کلی است چند زمینه پژوهشی (مانند مدیریت اشبا) استخراج شده است که دانشجویان می‌توانند روی این زمینه پژوهشی پایان‌نامه بنویسند که همان برنامه علمی پدافند غیرعامل است. با این اوصاف می‌توان گفت برنامه‌های علمی خرد شده و از یک برنامه علمی کلان به چند زمینه پژوهشی خواهیم رسید و دانشجو و استاد می‌توانند این زمینه‌ها را به‌عنوان پایان‌نامه انتخاب کرده و روی آن کار کنند. بنابراین عنوان برنامه‌های علمی کلان است ولی به زیرمجموعه‌های متفاوتی تقسیم شده‌اند.

۲۳۱ چالش در سامانه پایش احصا شده‌اند
چند چالش در سامانه پایش احصا شده است؟

تاکنون ۲۳۱ چالش در سامانه پایش احصا شده‌اند؛ اگر ۲۳۱ چالش را به ۵۰ برنامه علمی تقسیم کنیم تقریبا برای هر برنامه علمی پنج چالش در نظر گرفته شده است.

هدف کلی از راه‌اندازی سامانه پایش چه بود؟ فکر می‌کنید دانشگاه به این هدف نزدیک شده باشد؟

هدف کلی این بود که پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشجویان هدفمند شده و در یک روال معقولی برای حل چالش‌های مملکت حرکت کنند. همچنین به‌دنبال آن بودیم که بخش خصوصی را نیز درگیر این روند کنیم؛ البته منظور از بخش خصوصی، صنعت و جامعه است. الان این کار در حال انجام بوده و در پایش به این توانمندی رسیدیم که تمام افرادی که علاقه‌مند به پژوهش هستند وارد سامانه پایش شده و پایان‌نامه‌ها و رساله‌های خود را حول محور برنامه‌های علمی پایش انتخاب کنند. این توانمندی دانشگاه آزاد اسلامی است که می‌تواند در این حوزه، پایان‌نامه تولید کند. وقتی می‌گوییم ۶ هزار پایان‌نامه به‌صورت همزمان روی موضوعات متفاوت کار می‌کنند یعنی عدد بزرگی است که دانشگاه‌های دیگر قطعا از این توانمندی محروم هستند. معتقدم این توانمندی قطعا منعقل به دانشگاه آزاد است زیرا مجموعه عظیمی از دانشجویان و حدود ۲۲ هزار استاد این توانمندی را به دانشگاه دادند تا این کار انجام شود و مطمئنم به‌زودی این اقدام به قدری ارزشمند شده که دانشگاه‌های دیگر نیز به آن ورود کنند. درحال حاضر رئیس‌جمهور نیز در سخنان خود بارها از نظام موضوعات صحبت کرده و این ادبیات درحال جاافتادن در بدنه دولت است. این کاری است که الان در دانشگاه آزاد در حال انجام شدن است و معتقدم پایش به‌زودی تمام کشور را تحت‌تاثیر خود قرار خواهد داد و این اتفاق بزرگی برای مجموعه دانشگاه آزاد است.

دانشگاه آزاد می‌تواند به پرچمدار حل مساله در کشور تبدیل شود
آیا سامانه پایش باز هم ارتقا پیدا خواهد کرد؟

پایش هنوز جای کار بسیاری دارد و ارتقا به آن در دستورکارمان است. به‌طور مثال اگر ۵۰۰ پایان‌نامه در یک حوزه مشخص انجام شود باید دید با این پایان‌نامه‌ها قرار است چه کنیم؟ معتقدم حتما باید تحلیل اطلاعات شده و هر روز به ارتقای این سامانه بیفزاییم. بنابراین در مرحله آخر باید دید چگونه باید با پایان‌نامه‌های نوشته‌شده برخورد کرد و آن را در اختیار ارگان‌ها قرار داد. اینها سوالات بازی است که هنوز هیچ تجربه‌ای در کشور درخصوص آن وجود ندارد. درنهایت معتقدم دانشگاه آزاد می‌تواند به پرچمدار حل مساله در کشور تبدیل شود.

ادامه از صفحه ۴

رئیس مرکز رشد دانشگاه آزاد اسلامی استان مازندران در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

۲۰ محصول مرکز رشد تجاری سازی شدند

یگانه عرب
خبرنگار گروه دانشگاه

مرکز رشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری استان مازندران، با در اختیار داشتن فضای ۵۰۰ مترمربع در راستای حمایت از شرکت‌های زیرمجموعه، استارتاپ‌ها، هسته‌های فناور و صاحبان ایده‌های خلاق در تلاش است تا در قالب فضای آکادمیک دانشگاهی این افراد و ایده‌هایشان را برای تبدیل به محصول تجاری و دانشی هدایت کرده و به درآمدزایی برساند تا بتواند به نیاز حوزه صنعت یا فضای دانش‌محور خود پاسخ داده و ایده‌های فناورانه و نوآورانه را به سمت ایده‌های تجاری هدایت کند.

درخصوص فعالیت‌های این مرکز رشد، حمایت از هسته‌های فناور و شرکت‌های زیرمجموعه، تخصیص منابع و تسهیلات به شرکت‌ها، درآمدزایی و تجاری‌سازی محصولات فناورانه در این مرکز رشد و چشم‌انداز فعالیت‌های فناورانه و نوآورانه در سال ۱۴۰۱ با علیرضا قربانی، مدیر مرکز رشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری استان مازندران گفت‌وگو کرده‌ایم.

قربانی با اشاره به فعالیت‌های فناورانه و برگزاری رویدادهای نوآورانه این مرکز رشد تا پایان سال جاری بیان کرد: «مهم‌ترین اقدامی که مرکز رشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری درحال حاضر در دست انجام دارد، برگزاری رویدادهایی فناورانه و نوآورانه در راستای گام دوم دانشگاه آزاد اسلامی است؛ یعنی تا پیش از پایان سال، چهار رویداد ایده‌آرا «خلاقیت بدون مرز»، ایده‌آرا «فرصت‌های نوآورانه-ایده‌های خلاقانه»، چالش فناورانه با موضوع «طراحی صنعتی الکترونیکی»، استارتاپ‌ویکند «سلامت هوشمند» که همگی در راستای گام دوم دانشگاه آزاد است را برگزار خواهیم کرد.»

وی افزود: «مهم‌ترین موضوعی که درحال حاضر می‌توانند به جریان فعالیت‌های فناورانه در دانشگاه‌ها کمک کند، جریان برگزاری رویدادها و کمک به مراکز رشد برای جذب افراد فناور و خلاقی است که در سطح جامعه حضور دارند؛ اما همچنان جذب دانشگاه برای فعالیت‌های خلاق نشده‌اند. مهم‌ترین کاری که باید صورت بگیرد، این است که طرح‌های صاحبان ایده را تحت قالب خاص آکادمیک برای تبدیل به یک محصول دانش‌بنیان و تجاری هدایت کنیم. متاسفانه اصلی‌ترین مشکل در کشور ما، عدم تبدیل و هدایت ایده‌های فناورانه و نوآورانه به ایده‌های تجاری و تولید محصولات است.»

قربانی با اشاره به فعالیت‌های مرکز رشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری درخصوص تبدیل و هدایت ایده‌های فناورانه و نوآورانه به ایده‌های تجاری عنوان کرد: «در این راستا تلاش کردیم که با همکاری و مشارکت سازمان مرکزی، سرای نوآوری در زمینه تجهیزات پزشکی و خدمات سلامت‌محور راه‌اندازی کنیم و موافقت اصولی این اقدام را گرفته و درحال راه‌اندازی شتاب‌دهنده و جذب سرمایه‌گذار برای شرکت‌ها در این سرای نوآوری هستیم.»

مدیر مرکز رشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری در ادامه توضیح داد: «در استان مازندران، ۱۲ هسته و واحد فناور و ۱۰ مرکز رشد داریم که از این ۱۰ مرکز، سه مرکز رشد زیرنظر واحد ساری بوده و دیگر مراکز به‌صورت مستقل عمل می‌کنند. دو سرای نوآوری نیز در استان مازندران داریم که یکی در واحد چالوس در زمینه گردشگری فعالیت می‌کند و دیگری، سرای نوآوری تجهیزات پزشکی در واحد ساری است.»

وی با اشاره به روند حمایتی مرکز رشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری از فعالیت‌های شرکت‌های زیرمجموعه این مرکز گفت: «برای شرکت‌هایی که نیاز به امر توانمندسازی نیروها و فعالیت‌های فناورانه و نوآورانه دارند، متنوع‌های حرفه‌ای را به‌عنوان مشاوران کسب‌وکار در اختیارشان قرار می‌دهیم تا بتوانند از چالش‌ها و موانع پیش‌آمده عبور کنند.»

قربانی با بیان اینکه فضای ۵۰۰ مترمربعی مرکز رشد برای فعالیت شرکت‌ها و ه